

www.jollibread.com

© 2015, Gemma Pasqual i Escrivà

© 2016, Àlex Herrerías

© D'aquesta edició:

2016, Santillana Infantil y Juvenil, S. L. i Edicions Voramar, S. A.

València, 44. 46210 Picanya (València)

Telèfon: 96 159 43 90

ISBN: 978-84-16666-21-8

Depòsit legal: M-39.603-2015

Printed in Spain - Imprés a Espanya

Primera edició: abril de 2016

Directora de la col·lecció:

Maite Malagón

Editora executiva:

Yolanda Caja

Direcció d'art:

José Crespo i Rosa Marín

Projecte gràfic:

Marisol del Burgo, Rubén Chumillas, Julia Ortega i Álvaro Recuenco

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser feta amb l'autorització dels seus titulars, llevat de les excepcions que estableix la llei. Contacteu amb CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

La nina amaziga

La història de la veritable

Ventafocs

Gemma Pasqual i Escrivà

Il·lustracions d'Álex Herrerías

jolibre

A totes les petites bonnes de tot el món, d'ahir i d'avui, i en especial a moltes de les nostres mares i àvies que ací, al nostre país, «les van posar en amo» i van fer de criades de petites.

«Tots els xiquets i xiquetes, sense distinció de raça, idioma o religió, tenen dret a escoltar els contes més bonics de totes les tradicions orals dels pobles, especialment aquells que estimulen la seua imaginació i la seua capacitat crítica.»

Article 1 de la Declaració dels Drets de l'Infant a Escoltar Contes

*La meua xiqueta és l'ama
del corral i del carrer,
de la figuera i la parra,
i la flor del taronger.*

Cançó popular de bressol

*«Les penes no duren,
tal com s'esvaneixen els goigs,
les penes s'esfumen.»*

Xahrazad, Les mil i una nits

Per traure profit de les vivències dels avantpassats, cal escoltar-les i reflexionar-hi. Glòria sia donada a qui va fer que les experiències dels nostres predecessors foren un alliçonament per als seus descendents! Les històries de les «Mil i una nits», amb tots els fets extraordinaris i dites que contenen, en són un exemple clar.

La bella Xahrazad, culta i intel·ligent, va saber captivar el soldà Xahriar amb el seu do de contar històries, que s'allargaven tota la nit. A l'alba interrompia el relat, que el rei li pregava de reprendre la nit següent. Al cap de mil i una nits, va aplegar les històries més diverses i meravelloses que s'hagen explicat mai...

Temps era temps, en una ciutat hi havia tres germanes, filles del mateix pare però no de la mateixa mare, que vivien juntes filant lli per guanyar-se la vida. I les tres eren com llunes, però la més menuda era la més bella i la més dolça i la més encantadora i la més destra de mans, ja que ella sola filava més que les seues dues germanes juntes, i el que filava estava molt ben fet. I això era l'enveja de les altres germanes...

18 No havia sigut mai la xica de ningú, ni l'ama del corral, ni del carrer, ni de la figuera, ni de la parra, ni tan sols de la flor del taronger. Tampoc havia anat mai a escola. En un remot lloc on la vida no és tan diferent del que era fa un segle o dos, enmig d'ovelles belant, sense electricitat, ni aigua corrent, semblava no tenir massa sentit aprendre a llegir i a escriure.

Tampoc havia anat mai enlloc, ni ho trobava a faltar. El paradís és l'Atlas Mitjà, la llar del meu poble amazic. Les nostres cases pengen dels vessants de les muntanyes destacant amb els seus colors ocres sobre el verd dels camps de conreu. I el nostre sostre és la part alta dels cims nevats del Gran Atlas.

Vivia amb la dona del meu pare i els meus germans, que no eren de la mateixa mare, una xiqueta, dos xiquets xicotets i un bebé. Ma mare va morir quan jo era molt menuda, només em queda d'ella el seu somriure enganxat als meus llavis i una fotografia, que li van fer uns turistes una vegada que van venir al poble.

19

Veia poc el pare, al poble hi havia pocs homes. La vida de les dones era dura, es quedaven soles a casa amb els fills, les terres i els animals al seu càrrec mentre el homes eren a la ciutat a treballar. Només s'estaven amb nosaltres si fa no fa uns quatre mesos. Alguns que fins i tot eren a l'estranger, ni això. Jo no sabia si el meu pare era en un lloc o en un altre, feia molt de temps que no en teníem cap notícia.

Teníem una bona casa, molt antiga. S'obria al silenci i a la foscor mitjançant una imponent porta de fusta massissa. Només uns fils de llum s'escolaven a través de les reixes de ferro forjat de les finestres.

La planta baixa albergava la mula i l'habitació de dalt, les ovelles i els corders. Féiem vida al primer pis per poder aprofitar la calor dels animals. Al voltant del pati ampli i assolellat hi havia la cuina, un graner i tres habitacions.

20 L'habitació de convidats era la més bonica. Era totalment coberta d'estores de llana de colors roig i groc que havia teixit la dona del meu pare i sobre les quals hi havia coixins. També hi havia una taula redona amb un joc de te i un ram amb flors silvestres que jo mateixa collia cada matí, hi haguera convidats o no.

Al voltant de la casa teníem un gran espai limitat per diferents línies de figueres paleres a manera de tanques, que incloïa l'era on batíem el blat amb la mula i dos pallers, que era el nostre lloc preferit de jocs.

Un dia, en arribar a casa carregada amb un feix enorme d'herba a coll, vaig veure una camioneta desgavellada aparcada a la porta de casa envoltada d'un munt de xiquets i xiquetes.

—Aïxa! Tenim visita! —em va dir la meua germanastra Hasna en veure'm, i va obrir desmesuradament els seus ulls grans i redons. Després em va dedicar la més amable de les seues ganyotes.

22 Vaig entrar dins i em vaig aturar en sec en veure una desconeguda asseguda en una de les estores de colors llampants, davant una petita taula amb galetes d'ordi, coques de farina, mel, mantega, amlou, que és una pasta d'ametla i oli d'argània acompanyat de te a la menta. Amb ella seia la Nora, la dona del meu pare. Era molt expressiva en els seus moviments suaus i una veu ferma però mesurada.

Els xiquets feien tombarelles per les estores mentre aquelles dues dones conversaven i decidien el meu futur.

Em vaig col·locar davant les dones amb les mans a l'esquena i les vaig contemplar silenciosament. En veure'm van callar. La Hasna, que era una xiqueta molt espavilada, em va agafar la mà i se'm va endur cap a fora.

—Necessitem aigua per al cuscús!

El pou estava a l'altra banda del riu. Ens vam descalçar i el vam creuar com féiem sempre, però aquella vegada em semblava tot diferent, em recreava en cada cosa que hi feia com si fóra l'última vegada.

Vaig veure un xiquet creuar el riu dalt d'un burret amb dues xiquetes cridant al seu darrere. Els veia feliços. Els meus llavis van somriure, però els meus ulls no els van voler acompanyar.

A poc a poc es va fer fosc. Les dues dones em van convidar a sopar amb elles. Era estrany, jo sempre menjava en companyia dels xiquets quan acabaven els grans, però semblava que aquell era un dia especial. Jo no tenia cap pressa per saber què em volien explicar. El cor em deia que no eren bones notícies, i les males notícies, com més tarden a saber-se, millor.

Vam sopar callades. Féiem boletes de sémola entre els dits que barrejàvem amb verdura i pollastre. Ho vam acompanyar amb un bon pitxer de llet agra. Per postres, una mica de meló d'Alger

i te dolç. La dona, que vaig saber que es deia Fàtima, va eixir fora i jo em vaig quedar amb la Nora.

—Has d'anar amb la senyora Fàtima a Marràqueix. El teu pare ho ha arreglat tot perquè treballes en una bona casa.

Em van venir moltes ganes de plorar.

24 —No et poses trista, és millor així. Jo sola no tinc per a alimentar-vos a tots i comprar-vos roba. Ton pare fa temps que no ens envia diners. A més, ací al poble no tens res a fer, perquè no hi ha cap escola, mentre que a ciutat pots aprendre a cuidar bé d'una casa, que és el que ha de saber una dona, i damunt ens pagaran. Allà la vida és molt millor i podràs comprar-te coses boniques. Sempre ens podrem veure a les festes!

I no em van passar les ganes de plorar amargament, i plena de pesar sanglotava mirant el cel, que estava més estrellat que mai. No l'havia vist mai amb la intensitat amb què el vaig observar aquella nit, asseguda damunt una muntanyeta d'arena al costat de la casa, ni un sol núvol, era un cel immens que coronava l'Atles.